

In the name of Allah, the compassionate, the merciful
به نام خداوند بخشنده مهربان

سرشناسه:
عنوان و نام پدیدآور:
مشخصات نشر:
مرجع تولید:
مشخصات ظاهری:
شابک:

شریفی، احمدحسین، ۱۳۴۹ - Sharifi, Ahmad Husain
آسیب شناسی عرفان و تصوف [کتاب] / احمدحسین شریفی
قم، مرکز بین المللی ترجمه و نشر المصطفی ﷺ، ۱۳۹۵
دانشگاه مجازی المصطفی ﷺ
[۱۹۱]ص:، جدول: ۵/۱۴×۲۱/۵ م
978-600-429-056-2

یادداشت:
یادداشت:
یادداشت:
موضوع:
موضوع:
شناسه افزوده:
شناسه افزوده:
رده بندی کنگره:
رده بندی دیویی:
شماره کتابشناسی ملی:
این کتاب با کاغذ حمایتی منتشر شده است

این کتاب در سال ۱۳۹۶ تجدید چاپ شده است
کتابنامه: ص. [۱۸۱]-۱۸۶؛ همچنین به صورت زیرنویس
چاپ دوم: ۱۳۹۶ / چاپ سوم: ۱۳۹۸ / چاپ چهارم: ۱۳۹۹ / چاپ پنجم: ۱۴۰۱
عرفان - Mysticism
تصوف - Sufism
جامعه المصطفی ﷺ العالمية. مرکز بین المللی ترجمه و نشر المصطفی ﷺ
Almustafa International Translation and Publication center / Almoustafa International University
۶۲۵BL / ش ۵۱۳۷ / ۱۳۹۵
۲۲ / ۲۰۴
۴۳۳۰۵۲۲

BP0944

آسیب شناسی عرفان و تصوف

مؤلف: احمدحسین شریفی

چاپ پنجم: ۱۴۰۱ / ۱۴۴۳ ق

ناشر: مرکز بین المللی ترجمه و نشر المصطفی ﷺ

چاپ: چاپخانه دیجیتال المصطفی ﷺ / شمارگان: ۵۰۰ قیمت: ۴۷۰,۰۰۰ ریال

مراکز پخش

◀ ایران، قم، خیابان معلم غربی (حجتیه)، نبش کوچه ۱۸ تلفن: +۹۸ ۲۵ ۳۷۸۳۶۱۳۴
تلفکس: (داخلی ۱۰۵) / +۹۸ ۲۵ ۳۷۸۳۹۳۰۵
◀ ایران، قم، بلوار محمد امین، سه راه سالاریه تلفن: +۹۸ ۲۵ ۳۲۱۳۳۱۰۶

pub_almustafa @ pub-almustafa.ir miup@pub.miu.ac.ir

باسپاس از دست اندرکارانی که ما را در تولید این اثریاری رساندند.

- مدیر انتشارات: مصطفی نوبخت
- مدیر تولید: جعفر قاسمی ابهری
- ناظر فنی: سید محمد رضا جعفری
- ناظر گرافیک: مسعود مهدوی
- ناظر چاپ: ایوب جمالی

همه حقوق برای ناشر محفوظ است

با توجه به هزینه‌ها و مشکلات عدیده، هر شخص حقیقی یا حقوقی که اقدام به چاپ، بازنویسی، کپی، تکثیر و یا هرگونه برداشت جهت تهیه کتاب و تبدیل آن به جزوه، CD، فایل PDF، اسکن، عکسبرداری و یا انتشار در فضای مجازی نماید، شرعاً مجاز نمی‌باشد و پیگرد قانونی خواهد داشت.

آسیب شناسی عرفان و تصوف

احمد حسین شریفی

سخن ناشر

با پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی و در عصر جهانی شدن ارتباطات، پرسش‌ها و چالش‌های نوینی در حوزه علوم انسانی، فراروی اندیشمندان مسلمان قرار گرفت که برخاسته از مسئولیت دشوار حکومت در این عصر است؛ دورانی که پایبندی به دین و سنت در مدیریت همه‌جانبه کشورها بسیار چالش‌برانگیز می‌نماید. از این رو، مطالعات و پژوهش‌های به‌روز، جامع، منسجم و کاربردی در حوزه دین، بر اساس معیارهای معتبر جهانی و اندیشه‌های ناب و ژرف، بایسته و ضروری است و جلوگیری از انحرافات فکری و تربیتی پژوهندگان حوزه دین، مهم و مورد عنایت بنیان گذاران این شجره طیبه، به‌ویژه معمار بزرگ انقلاب اسلامی، امام خمینی علیه السلام و مقام معظم رهبری علیه السلام می‌باشد.

جهانی شدن و گسترش سلطه فرهنگی غرب در سایه رسانه‌های فرهنگی و ارتباطی، اقتضا دارد که دانش پژوهان و علاقه‌مندان به این مباحث، با اندیشه‌های بلند و ارزش‌های متعالی آشنا شوند و این مهم، با ایجاد رشته‌های تخصصی، تولید متون جدید و غنی، گسترش دامنه آموزش و تربیت سازمان‌یافته دانشجویان به سرانجام خواهد رسید. این فرایند، گاه در پرداختن به مباحث بنیادین و تدوین متون تخصصی تعریف می‌شود و گاه در نگارش بحث‌های علمی، اما نه چندان پیچیده و تخصصی به ظهور می‌رسد.

بالندگی مراکز آموزشی، درگرو نظام آموزشی منسجم، قانونمند و پویاست. بازنگری در متن‌ها و شیوه‌های آموزشی و پژوهشی و به‌روز کردن آنها نیز این انسجام و پویایی و در نتیجه، نشاط علمی مراکز آموزشی و پژوهشی را در پی دارد.

«جامعة المصطفی علیه السلام العالمية» به‌عنوان بخشی از این مجموعه، که رسالت بزرگ تعلیم و تربیت طلاب غیرایرانی را بر عهده دارد، تألیف متون درسی مناسب را سرلوحه تلاش خود قرار داده و تدوین و نشر متون درسی در موضوعات گوناگون علوم دینی، حاصل این فرایند است.

مرکز بین‌المللی

ترجمه و نشر المصطفی علیه السلام

فهرست

مقدمه.....	۱۱
درس اول: معناشناسی عرفان.....	۱۳
اهمیت بحث.....	۱۴
معناشناسی.....	۱۷
۱. تعریف عرفان.....	۱۷
۲. کاربرد عرفان و تصوف تا قرن یازدهم.....	۲۰
۳. تعریف عارف.....	۲۰
درس دوم: واژه‌شناسی تصوف و وجه تسمیه آن.....	۲۵
رابطه دو اصطلاح تصوف و عرفان.....	۲۶
تعریف تصوف.....	۲۸
وجه تسمیه و منشأ اشتقاق واژه تصوف.....	۳۰
وجه شناخته شدن صوفیان با لباسشان.....	۳۴
درس سوم: سرچشمه تصوف و عرفان اسلامی.....	۳۹
خاستگاه تصوف و عرفان اسلامی.....	۴۰
۱. عبدالرحمن بدوی.....	۴۱
۲. محمد عبدالله شرقاوی.....	۴۱
قرآن و روایات سرچشمه اصیل عرفان اسلامی.....	۴۲
تذکر دو نکته.....	۴۵

۴۹	درس چهارم: منشأ انحرافات در تصوف (۱)
۵۰	انحرافات در تصوف و عرفان
۵۰	۱. منشأ درونی
۵۳	۲. منشأ بیرونی
۵۳	فیثاغوریان
۵۴	کلیبان
۶۳	درس پنجم: منشأ انحرافات در تصوف (۲)
۶۴	رهبانیت مسیحی
۶۴	۱. اخصاء (اخته کردن)
۶۵	۲. پرهیز از خوردن گوشت و غذاهای لذیذ
۶۵	۳. خانقاه‌نشینی
۶۶	تأثیرپذیری از ادیان و مکاتب هندی
۶۷	۱. ریاضت‌های سخت
۶۸	۲. شیوه ملامتی‌گری
۶۹	۳. سماع و رقص صوفیانه
۷۳	درس ششم: مقامات و حالات عرفانی
۷۴	ویژگی‌های عرفان عملی
۷۵	مقامات و حالات سلوکی
۷۵	تعریف حال و مقام
۷۷	اختلاف در تعداد مقامات
۷۹	اختلاف درباره تعداد حالات
۸۰	مراحل و منازل سلوک حقیقی
۸۵	درس هفتم: شطحیات
۸۵	معناشناسی
۸۵	۱. معنای لغوی
۸۶	۲. معنای اصطلاحی
۸۷	تاریخ شطحیات
۸۹	۱. شطحیات بایزید بسطامی

۹۱	۲. شطحیات ابوبکر شبلی.....
۹۲	بررسی و تحلیل.....
۹۳	۱. ابونصر سراج طوسی.....
۹۳	۲. خواجه عبدالله انصاری.....
۹۳	۳. عین القضاة همدانی.....
۹۴	۴. محیی الدین بن عربی.....
۹۵	۵. ابن خلدون.....
۹۵	۶. ابوالمفاخر یحیی باخرزی.....
۹۶	۷. امام خمینی <small>رحمته الله علیه</small>
۱۰۳	درس هشتم: تکدی گری.....
۱۰۴	شیوه‌های ارتزاق صوفیان.....
۱۰۴	۱. معنای فتوح.....
۱۰۴	۲. معنای توکل: برداشت صوفیان.....
۱۰۵	تکسب در سنت و سیره پیامبر <small>صلی الله علیه و آله و سلم</small> و ائمه <small>علیهم السلام</small>
۱۰۹	رگه‌های انحراف از عرفان اصیل اسلامی در زمان پیامبر <small>صلی الله علیه و آله و سلم</small>
۱۱۰	تکسب و تکدی در سنت تصوف.....
۱۱۰	۱. حسن بصری.....
۱۱۱	۲. ابراهیم ادهم.....
۱۱۱	۳. ابوالعباس نهاوندی.....
۱۱۲	۴. ابوالحسن هجویری.....
۱۱۳	۵. ابومدین شعیب تلمسانی.....
۱۱۳	۶. جلال الدین مولوی.....
۱۱۹	درس نهم: فقه‌گرایی و فقه‌گری صوفیان.....
۱۲۰	ادوار تصوف.....
۱۲۰	اهمیت فقه در عرفان اسلامی.....
۱۲۳	فقه‌گرایی صوفیان.....
۱۲۳	۱. بایزید بسطامی.....
۱۲۴	۲. سهل بن عبدالله تستری.....

۳. ابوسعید ابوالخیر ۱۲۵
۴. ابوالقاسم قشیری ۱۲۵
۵. ابوالحسن هجویری ۱۲۵
۶. خواجه عبدالله انصاری ۱۲۶
۷. شهاب‌الدین أبو‌حفص عمر سهروردی ۱۲۷
- فقه‌گریزی صوفیان ۱۲۷
۱. عین‌القضات همدانی ۱۲۸
۲. فریدالدین عطار نیشابوری ۱۲۹
۳. شمس‌الدین محمد لاهیجی ۱۲۹
- درس دهم: دین‌شناسی عرفانی ۱۳۷
- لایه‌های سه‌گانه دین از دیدگاه عرفا ۱۳۸
۱. ابوسعید خراز ۱۳۹
۲. ابوالقاسم قشیری ۱۳۹
۳. خواجه عبدالله انصاری ۱۳۹
۴. سید حیدر آملی ۱۳۹
- نقد و بررسی ۱۴۴
- درس یازدهم: کثرت‌گرایی سلوکی در تصوف ۱۴۹
- کثرت‌گرایی سلوکی ۱۵۰
۱. حلاج نیشابوری ۱۵۱
۲. محیی‌الدین بن عربی ۱۵۱
۳. جلال‌الدین مولوی ۱۵۱
- تبیین کثرت‌گرایی سلوکی ۱۵۲
- نقد و بررسی ۱۵۵
۱. تضاد در گفتار و رفتار ۱۵۵
۲. وحدت‌گرایی صوفیان نخستین ۱۵۷
۳. رابطه هدف و وسیله ۱۵۸
۴. سنت و سیره اولیای دین ۱۵۹
۵. رضایت معشوق ۱۶۰

فهرست ۹

- درس دوازدهم: معیار حقانیت مکاشفات عرفانی..... ۱۶۷
- رابطه عرفان اصیل با عقل و شرع ۱۶۸
- مکاشفات رحمانی و حقانیت..... ۱۷۲
- کار خارق‌العاده و حقانیت..... ۱۷۳
- کتابنامه..... ۱۸۱
- ضمیمه شماره ۱: فهرست أعلام..... ۱۸۷
- ضمیمه شماره ۲: پاسخنامه آزمون‌های چهارگزینه‌ای..... ۱۹۱